

tratate a comediei *Prea multă minte strică*, tratate pe care o propune Tovstonogov“.

Creția regizorală nu se întemeiază însă în spectacol numai pe adâncirea și dezvoltarea analizei psihologice; Tovstonogov conduce în așa fel acțiunea scenică încît ajunge să acuze brutal, printr-o paradă a măștilor groțesti, absurditatea înaltei societăți. Măștile apar pentru prima dată la bal, în faimoasa scenă în care Ceațki este evitat de toată lumea; în final, după plecarea protagonistului, cortegiul grotesc revine, încheind spectacolul. Realizarea lui Tovstonogov constituie un mare succes.

Giordano Bruno și Galileo Galilei, pe scenele pariziene

Printre spectacolele cele mai comentate ale acestei primăveri, Parisul numără reprezentația de la Théâtre du Tertre, cu piesa *Vrăjitorul* de Christian Liger — o evocare a martiriului lui Giordano Bruno — și montarea, la T.N.P., a cronicii lui Brecht despre Galileo Galilei.

Christian Liger este un dramaturg tânăr, și competiția cu Brecht putea ușor să-l copleșească. Cu toate acestea, lucrarea lui dramatică a trecut destul de bine examenul premierei. Piesa descrie ultima perioadă a vieții descoperitorului: refugiu la Veneția, extrădarea și procesul. Dramaturgul s-a concentrat asupra analizei psihologice, urmărind să demaște lăsațea protectorilor venețieni, care îl trădează pe Giordano Bruno, și să contureze portretul savantului. În concepția lui, Giordano Bruno este un erou cuprins de deznădejde în fața absurdității lumii lui; el acceptă să treacă drept vrăjitor, pentru a nu fi obligat să-și renege convingerile. Cronicarii apreciază piesa ca o reușită — „de departe, cea mai bună piesă scrisă de un tânăr autor în această stagiune“ (Robert Kanters, „Expres“), considerînd neizbutită numai intriga sentimentală.

La T.N.P., se impune în primul rînd atenției interpretarea lui George Wilson, protagonist și regizor. După cum reiese din comentarii, Galileo creat de el cucerește prin umanitate, căldură, pasiunea muncii, rămînînd seducător chiar în momentele de slăbiciune. Este brechtiană această vibrantă și pasionată interpretare? Cronicarii și spec-

tatorii nu-și pun întrebarea, lăsîndu-se dominați de farmecul personalității construite de actor. Inevitabil, discuțiile provocate de spectacol revin la problema centrală a textului — rolul științei în lumea contemporană. Mesajul brechtian își dovedește încă o dată inalterabila forță agitatorică.

Tennessee Williams — mistic

O recentă piesă de Tennessee Williams, *Trenul nu mai oprește niciodată aici*, prezintă o atît de fantască reîncarnare a lui Crist încît nici măcar cronicarii catolici nu o pot accepta. Cu atît mai puțin piesa poate atrage pe admiratorii scrierilor realiste ale dramaturgului.

Iată, pe scurt, subiectul: o bătrînă curtezană, milionară, care a înmormîntat cu succes șase bărbați, își petrece timpul la Capri, în trei vile, pe care le locuiește succesiv — una roz, alta albastră și a treia albă. Într-una din aceste vile, ea ascunde cu gelozie pe un tînăr poet, pe care l-a cules, aproape muritor de foame, de pe drumuri, firește, nu din milă creștinească. Tînărul, care este interpretat în spectacolul de pe Broadway de un actor cu tors superb — Paul Roebing —, apare pe scenă mai tot timpul în slip. În mod mai mult decît bizar, în cursul acțiunii, el se va dovedi nu un vulgar exploatare al viciilor bătrînei, ci un Crist reîncarnat pentru a salva sufletele locuitorilor coloratelor vile. Un Crist sau un sfînt Cristoph — Williams nu pare foarte sigur în alegerea patronului, analogiile introduse în subiect referindu-se cînd la Noul Testament, cînd la legenda sfîntului Cristoph. În timpul spectacolului, tînărul poet se autobotează cu lapte, ține post negru trei zile, rezistă ispitei prezente sub chipul unei milionare tinere și o readuce pe bătrîna lui prietenă pe drumul cel bun; mai mult, salvează sufletele citorva femei și vindecă o bolnavă de paralizie. Toate aceste miracole sînt săvîrșite de numițul Cristoph Flanders cu narcisismul și cochetăria ușor vulgară obișnuite la eroii tineri ai teatrului lui Williams.

Dacă piesa ar fi o parodie, ea ar putea să placă prin ineditul și bizarele situațiilor; din păcate, umorul este aici involuntar. Williams eșuează în misticism și talentul lui ajunge să se autoparodieze jalnic.